

Historie cihelny Josefa Neumanna z Kublova č. 68

Z hlediska nebezpečí častých požárů se od poloviny 19. století začíná i na vesnici měnit stavební materiál, a to především na kámen, nepálené cihly „vepříky“ a především na cihly. Mění se také střešní krytina a místo došků a šindelů se začínají využívat pálené tašky. Tato situace a dostatek cihlářské hlíny na svém pozemku byly určitě podnětem Josefu Neumannovi postavit cihelnu. Svůj záměr uskutečnil roku 1894.

Ze vzpomínek Naděždy Vokáčové roz. Neumannové z 8. 2. 2004 v Broumlech:

„**Josef Neumann** (* 9.1.1864 + 18.3.1907), manželka Veronika Neumannová roz. Špotová (*26.1.1864) mají děti – Josefa *1894, Annu *1892, **Františka** *1894, Václava *1898, Veroniku *1900, Jana *1902 a Jaroslava *1907.

Z popudu svého švagra Antonína Špota tesařského mistra, zakládá Josef Neumann na svém pozemku cihelnu, polní žárovou pec, do níž se vkládaly suché cihly, ty se vypálily a po vychladnutí se vyvážely. Pece byly dvě o objemu 20 000 cihel. Ročně to bylo 80 000 cihel. Při pecích byl postaven domek pro cihláře jménem Endršť (měl dceru nar. 1924). Domek stál ještě v roce 1930. Z těchto cihel je postavena řada objektů v Kublově i v Broumlech a okolí.

Náš děda zemřel na výduť srdečnice ve 43 letech. Otevřel cihelnu ve svých 30 letech. Ve 26 letech měl prvorozeného syna Josefa, tomu bylo 17 let, když otec zemřel. Ujal se hospodářství i cihelny. V té době bylo synu **Františkovi** (naš otec) 13 roků. Když mu bylo 16 let, žádá matku o cihelnu, že se o ní bude starat, ale bylo to náročné, proto v 18 letech 2x navštěvuje cihlářský kurz. Roku 1914 jde na frontu do 1.světové války syn Josef, který téhož roku v listopadu padl. V témže roce jde na frontu i syn František. Ten se naštěstí vrací domů za 6 let jako ruský legionář. Po svém návratu v roce 1920 se ihned ujímá cihelny. Nejdříve si odpálí cihly na půlkruhovou pec a na rodinný domek, který staví na louce, kterou zdědil po otci (č.p. 154). Roku 1923 se v listopadu žení s Jaroslavou Špotovou (naše maminka). Stěhují se do jedné místnosti, ostatní bydlení se dodělává. Staví se chlévy pro koně a krávy a stodola. První seno z louky se ukládá r. 1924 v předním pokoji (měnila se podlaha). V této době pořizuje koně na odvoz cihel a pro dovoz mouru. Maminka vzpomíná, jak kočího budila ve 3 hodiny v noci v maštali, kde spal, chodila se dívat, zda na „štonť“ znovu neusnul, aby ve 3 hodiny vyjel do Vejvanova pro mour, aby byl navečer doma. Vprostřed dvora, který byl na močále, zapadl kůň až po břicho. Koně se používali asi do roku 1926-27.

V rozmezí let 1924–1933 se jim rodí dcery: **Naděžda** *1924, Svatava *1928 a Soňa *1933.

V roce 1925 staví půlkruhovou pec, strojovnu, komín, studnu a kupuje benzinový pohon pro lis na trativodky vel. 5-6-8-10-13 cm a na obyčejné tašky bobrovky. Tento motor však prorazil litinovou část, a proto se musela koupit parní lokomobila. V roce 1928 se staví garáž na auto Praga N. Ruční výroba cihel končí někde v letech 1936-39. Končí výroba tašek. Přistavují se další 4 komory a tím se dokončila celá stavba celokruhové pece se zvýšeným komínem. V roce 1935 vyrábí cihelna cihly duté – klenovky – dvou a devíti děrové cihly, trativodky, cihly obyčejné ostré, pálené na dlažby. Instaluje se velký mlýn na míchání hlíny do lisu.

Asi v r. 1936-37 tatínek kupuje auto Škoda diesel, na kterou dává karosérii, novou boudu a stříká barvou. Roku 1938 obchoduje ve velkém s dřívím do Prahy. Počet zaměstnanců – u auta 3, v cihelně 4. V roce 1939 zmrzly cihly, co byly vyrobené. Roku 1940 prodává parní lokomobilu, musí odevzdat auto, začíná válka. V témže roce si půjčuje auto 1,5t od švagra Josefa Zímy z Kublova. 24x odváží dříví do Zdic. 16.3. jede pro transformátor do Radotína. V roce 1941 úředně zastavuje výrobu v cihelně. Téhož roku kupuje nákladní auto Praga RN od guvernéra Dvořáka z Karlovi Vsi, kterému tatínek dodával všechen stavební materiál na stavbu zámečku. Do r. 1945 pokračuje v obchodu s dřívím do Prahy. Roku 1947 kupuje nový vůz Praga Lady, bohužel vůz shořel nešťastnou náhodou v roce 1953.

Roku 1943 maminka začíná stonat, ale dál jezdí a pomáhá nakládat metrové dříví do lesa. Do Prahy jezdí řidič sám. Je to Václav Krauz, který mi řekl, jak jí při téhle práci již bylo zle.

Konec války v roce 1945 bylo auto nasazeno v Roztokách, kde muselo zůstat přes noc. Proto do práce a z práce z Roztok chodili řidiči Václav a František Krauzovi pěšky do Kublova. Když přišli do práce 1.5.1945, bylo auto pryč. Němci s ním ujeli na západ, aby se zachránili.

Válečná léta tatínek František modernizuje cihelnu a všechny vydělané peníze z prodeje dříví, prodeje cihel a stavebnin jdou do cihelny. Půjčuje si také ve Zdícké záložně, obchoduje s cihelnou T. Bati v Napajedlech. V cihelně se bourá, staví, předělává. Buduje se Kellerova sušárna a kupuje Kellerův vozík.

Život v této době byl nádherný, vždyť jsme měli ještě drahou maminku a tatínka.“

Připravil Zdeněk Zýka a Martin Choc.

Foto z roku 1914 z Krakova. Vlevo stojící František Neumann, Josef Pergl, sedící František Pergl.

Dům č.p. 154. Vlevo stojící František Neumann

Z náhrobku rodiny Neumannovi